

בְּעִצְיבּוֹ דָלֶבָא, דְהֹהָה אָסִיר תִּמְןָן. **כַּיּוֹן דְשֶׁדֶר פְּרֻעָה בְּגִינִיה,** מֵה בְּתִיבָה. וַיַּרְא צְוָהוֹ, אֲתַפְּיִסּוֹ לֵיה וְאֲחַדְרוֹ לֵיה מַלְין דְחַדּוֹה, מַלְין לְמַחְדִי לְבָא, בְּגַיְן דְהֹהָה עַצְיבָמָן בְּגִירָא. **תֵא חֹזֵי,** בְּקַדְמִיתָא נַפְלָה בְּבִירָא, בְּבִירָא אָסְתַלְקָה לְבָתָר.

רַבִי שְׁמֻעוֹן אמר, עד לא אִירַע לְיוֹסֵף הַהוּא עֻזְבָּדָא, לא אַקְרֵי צְדִיק. **כַּיּוֹן דְגַטְרָה** הַהוּא בְּרִית קִימָא, אַקְרֵי צְדִיק. וְהַהוּא דְרַגְגָא דְבָרִית קְדִישָׁא אֲתַעַטָר בְּהַדִּיחָה, וּמַאי דְהֹהָה (עַבְדִי) בְּבָור בְּקַדְמִיתָא, אָסְתַלְקָה בְּהַדִּיחָה, וַיְבַתִּיב וַיַּרְא צְהוּן מִן הַבָּור. **אָסְתַלְקָה** מִן דָא, **וְאֲתַעַטָר** בְּבָאָר מִים חַיִם.

וַיִּשְׁלַח פְּרֻעָה וַיַּקְרֵא אֶת יוֹסֵף, לְקֹרֵא לְיוֹסֵף מִבְּעֵי לֵיה. **אֶלָא וַיַּקְרֵא** אֶת יוֹסֵף, **דָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הַוָּא,** **דְבַתִּיב,** (תְּהִלִּים קה) עד עַת בָא דְבָרוֹ אָמְרָת

לשון הקידוש

שְׁשִׁמְרָא אוֹתָה בְּרִית הַמִּלְהָה, נִקְרָא צְדִיק, וּבְעִצְבָּה הַלְּבָב, שְׁחִיה אָסּוֹר שָׁם. **כַּיּוֹן שְׁפָרָעָה** שָׁלַח בְּשִׁבְילוֹ, מה בְּתוּב? וַיַּרְא צְוָהוֹ, הֲתַפְּיִסּוֹ לוֹ וְהַחֲיוֹרֹ לוֹ דְבָרִי שְׁמָחָה, דְבָרִים לְשֵׁטֶח אֶת הַלְּבָב, מִשּׁוּם שְׁחִיה עַצְובָמָן הַבָּור. **בָא רָאת,** בְּרִאשָׁונָה נַפְלָה בְּבָור, וּבְבָור הַתְּעַלָה אחר בָּךְ.

רַבִי שְׁמֻעוֹן אמר, בְּטָרֵם אָרַע לְיוֹסֵף אָזְנוֹ הַמְּעַשָּׂה, לא נִקְרָא צְדִיק. **כַּיּוֹן**

י"י צִרְפָּתָהוּ. עד עת בא דברו, הֲדֹא הוּא דכתיב וַיִּקְרָא אֶת יוֹסֵף, כתיב הַבָּא וַיִּקְרָא אֶת יוֹסֵף, ובתיב הַתָּם וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה: וַיַּגְלַח וַיַּחֲלַף שְׁמָלוֹתָיו, בגין יִקְרָא דְמַלְבָּא, וזה איקמודה.

רבי אלעזר פתח, (תהלים קה) וַיָּבֹא יִשְׂרָאֵל מִצְרַיִם וַיַּעֲקֹב גָּר בָּאָרֶץ חָם. תֵּא חָוי, דְקָדְשָׁא בָּרִיךְ הוּא מְגַלְגֵל גָּלְגוֹלִין בְּעַלְמָא, וּמְקִיִּים אָסְרִין וּקְיִימִין, בגין לְקִיְמָא קִיְמָא וְגַזְרָה דְאִיהוּ גַזְיר.

דְהָא תנן, אל מלָא חַבִּיבוּ וּרְחִימָיו דְרָחִים קָדְשָׁא בָּרִיךְ הוּא לְאַבְהָן, הַוָּה אַתְּחֵוּ לְנַחְתָּא יַעֲקֹב לִמְצִירִים בְּשַׁלְשֵׁלִי דְפִרוֹלָא. וּבְרָחִימָיו דְלְהָן, שְׁלִטִיתָה לְיוֹסֵף בָּרִיךְהּ, וַעֲבָד לֵיהֶ מַלְכָא דְשְׁלִיטָא עַל כָּל אָרְעָא, וַנַּחַתָּו בְּלָהו שְׁבָטִין בַּיְקָרָא, וַיַּעֲקֹב בְּמַלְבָּא.

לשון הקודש

בְּעוֹלָם, וּמְקִיִּים נְדָרִים וּשְׁבוּעוֹת בָּרִיךְ לְקִים שְׁבוּעָה וְגַזְרָה שַׁהְוָא גַזְיר. שְׁהָרִי שְׁנִינָה, אָמָ לְא שְׁחַבִּיבוּת וְאַהֲבָה שָׁאַהֲבָה הַקְדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת הָאָבוֹת, תְּהִיה רָאוּי לְהֻזְרִיד אֶת יַעֲקֹב לִמְצִירִים בְּכָבְלִים שֶׁל בָּרוּךְ. וּבְאַהֲבָתוֹ אָוֹתָם הַמְלִיךְ לְיוֹסֵף בָּנוֹ, וְעַשָּׂה אָוֹתוֹ מֶלֶךְ שְׁשׁוֹלֶט עַל כָּל הָאָרֶץ, וַיַּרְדוּ כָּל הַשְּׁבָטִים בְּכֻבּוֹד, וַיַּעֲקֹב בְּמֶלֶךְ.

שְׁבָתוֹב (שם קה) עד עת בא דברו אָמְרָת ה' צִרְפָּתָהוּ. עד עת בא דברו, וְהוּ שְׁבָתוֹב וַיִּקְרָא אֶת יוֹסֵף. כתוב בָּאָן וַיִּקְרָא אֶת יוֹסֵף, וְכַתּוֹב שֵׁם וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה. וַיַּגְלַח וַיַּחֲלַף שְׁמָלוֹתָיו, בְּשִׁבְיל כְּבָוד הַפְּלָה, וְהַגָּה פִּרְשָׁוֹת.

רבי אלעזר פתח, (תהלים קה) וַיָּבֹא יִשְׂרָאֵל מִצְרַיִם וַיַּעֲקֹב גָּר בָּאָרֶץ חָם. בא ראה שְׁהָקְדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְגַלְגֵל גָּלְגוֹלִים

תא חוי, מה כתיב, ויבא ישראל מצרים ויעקב גָּר בְּאֶרֶץ חם, כיון דכתיב ויבא ישראל מצרים, לא ידענא דיעקב גָּר בְּאֶרֶץ חם, אמאי אצטריך דא. אלא ויבא ישראל מצרים, דא קדשא בריך הוא. ויעקב גָּר בְּאֶרֶץ חם, דא יעקב, דהא בגנינה דיעקב ובנוו, אתה שכינתא למצריים. וקדשא בריך הוּא גלגל גלגולין, (דף קכח ע"א) ואחית ליה ליוسف בקדמיתה. דבזותיה אתקימים ברית בהדייה, ושלטיה על כל ארעה.

מה כתיב, שלח מלך ויתירחו מושל עמים ויפתחהו. רבינו שמעון אמר, כתיב, (תהלים קמו) יי' מתיר אסורים וגנו, (והא) זה בא כתיב, שלח מלך ויתירחו, אמאי מושל עמים ויפתחהו. אלא, שלח מלך, דא קדשא בריך הוּא. מושל עמים, דא קדשא

לשון הקודש

שבוכותו הרקימה הברית עמו, והשליט אותו על כל הארץ.

מה ברוח? שלח מלך ויתירחו מושל עמים ויפתחה. רבינו שמעון אמר, ברוח מלך בארץ חם? למה אריך את זה? אלא, ויבא ישראל מצרים – זה הקדוש ברוך הוא. ויעקב גָּר בְּאֶרֶץ חם – זה יעקב. שחרי בשבייל יעקב ובנוו בא השכינה למצרים, והקדוש ברוך הוא גלגל גלגולים והוריד את יוסף בראשונה,

בא ראה מה ברוח? (שם) ויבא ישראל מצרים ויעקב גָּר בְּאֶרֶץ חם. כיון שבתוב ויבא ישראל מצרים, לא ידענו שעקב למה אריך את זה? אלא, ויבא ישראל מצרים – זה הקדוש ברוך הוא. ויעקב גָּר בְּאֶרֶץ חם – זה יעקב. שחרי בשבייל יעקב ובנוו בא השכינה למצרים, והקדוש ברוך הוא גלגל גלגולים והוריד את יוסף בראשונה,

בריך הוא. שלח מלך, מלך על אלה שלח ויתירהו, ומאן איהו דשלחה ליה, דא מלך הגואל, דאיהו מושל עמים, דאיהו מושל על הארץ. וכלא מעם קדשא בריך הוא איהו.

ויריצחו חסר ואיז, ומאן איהו, דא קדשא בריך הוא. בגין דהא לית מאן דאסיר ופתה, בר קדשא בריך הוא, דכתיב, (איוב יב) יסגר על איש ולא יפתח. וכתיב, (איוב לד) והוא ישקיטomi ירשיע ויסתר פניםomi ומוי ישורנו ועל גוי ועל אדם יחד, דהא כלל באיה. וכתיב, (דניאל ז) ובמצביה עבד במלח שמיא ודייר ארא לא אירתי די ימחי בידיה ניאמר ליה מה עבדת. בגין קד כתיב, ויריצחו מן הבור וגוי.

מאי ויריצחו. במא דאת אמר, (איוב לג) יעתר אל אלוה ויריצחו. בגין דא ויריצחו מן הבור,

לשון הקודש

העלין שלח ויתירהו. והוא ישקיטomi ירשיע ובתוב (שם יט) והוא שלח ויתירהו. מי הוא שלח לו? זה המלך הגואל, שהוא מושל עלי נוי ועל אנשים עםים, שהוא מושל על התהותנים, והכל הוא מן הקדוש ברוך הוא.

ויריצחו - חסר ואיז, מי ישמחה בידו ניאמר לו הארץ, ואין מי ישמחה הארץ? וזה מה עשית. ומשום לכך בתוב ויריצחו מן הקדוש ברוך הוא, ממשום שאין מי שאסיר ופותח, רק הקדוש ברוך הוא, הוא מושל עלי איש ולא יפתח,

שבתוב (איוב יט) יסגר על איש ולא יפתח, מה זה ויריצחו? כמו שנאמר (איוב ל)

ולבדת ויבא אל פרעה. דבר אחר ויריצחו, דאמשיך עלייה חוטא דחפסד, למייחב ליה חנאה קמיה דפרעה. מה בתיב), אליהם יעננה את שלום פרעה, בגין לאקדמא ליה שלום ולمفטה בשלום.

רבי אבא אמר, תא חוץ, בהזו רשות דפרעה. דאייהו אמר, (שמות ה) לא ידעתי את יי', ופרעה חפים היה מכל חרשוי. אלא ודי שמא דאללים היה ידע, דהא כתיב, הנמצא בזה איש אשר רוח אללים בו. בגין דמשה לא אתה לנבייה אלא בשמא דיי' ולא בשמא דאללים. ודא היה קשיא קמיה מכלא, דאייהו היה ידע דהא שמא דאללים שליט באָרֶץ. ובשמא דיי' לא היה ידע, ועל דא קשיא קמיה שמא דא.

ודא הוא דברתיך יי' את לב פרעה,

לשון הקודש

יעתר אל אלהים וירצחוה. במו בן ויריצחו מן הבור, ואחר כך ויבא אל פרעה. דבר אחר ויריצחו, שהמשיך עליו חוט של חפסד לחתת לו חן לפני פרעה. אללים יעננה את שלום פרעה, כדי להקדים לו שלום ולפתח בשלום.

רבי אבא אמר, בא ראה, בא אותו פרעה חרש, שהוא אמר (שמות ה) לא ידעתי את ה, ופרעה היה חכם מכל מכם, אלא

לפניו היה חכם חוץ. ויהי מכבשנו, אלא

וזהו שבתוב שם ויהי מכבשנו, אלא

דְמָלָה דָא הַוָה אַתְקִיף לְבִיה, וְאַקְשֵׁי לֵיה. וּעַל דָא
מְשֶׁה לֹא אָזְדֵע לֵיה מֶלֶה דְשָׁמָא אַחֲרָא, אֶלָא שָׁמָא
דִי בְּלַחְזֹדוֹי, וְאַזְקָמוֹה.

פְּתַח וְאָמֵר, (תהלים קי) **מֵי כִּי אֱלֹהִינוּ הַמְּנֻגְבִּיחִי לְשַׁבַת**
וְנוֹגָן. **מֵי כִּי אֱלֹהִינוּ הַמְּנֻגְבִּיחִי לְשַׁבַת**, **דְאַסְתַּלְקָה**
מַעַל בְּרַכִי יְקָרִיה, (פ"א על ברכי יקריה לעילא) **וְלֹא אַתְגָּלִי**
לְתַתָּא. **בְּשַׁעַתָא דָלָא אַשְׁתַּבְחוֹ זְבָאַין בְּעַלְמָא**, הָא
אִיהוּ אַסְתַּלְקָה מַנְיִיהוּ, **וְלֹא אַתְגָּלִי לְהֹז**. **הַמְּשֻׁפְּלִי**
לְרֹאֹת, **בְּשַׁעַתָא דְאַינְנוּ זְבָאַין אַשְׁתַּבְחוֹ בְּעַלְמָא**.
קְדָשָׁא בָּרוּךְ הוּא נָחִית בְּדִרְגוֹי לְקַבְּלָהּוּן דְתַתָּאֵי,
לְאַשְׁנָהָא עַל עַלְמָא, לְאוֹטְבָא לְהֹז.

דָהָא בְּד זְבָאַין לֹא אַשְׁתַּבְחוֹ בְּעַלְמָא, אִיהוּ
אַסְתַּלְקָה, וְאַסְתִּיר אַגְפִּין מַנְיִיהוּ, וְלֹא אַשְׁנָה
עַלְיִיהוּ. בְּגַיְן דְצִדִיקִיא אַיְנוֹ יִסְׂדָא וְקִיְמָא דְעַלְמָא

לשון הקודש

פְּרֻעָה. שֶׁדָבָר זה דָהָא מַתְחַזֵק אֵת לְפָוּ
וּמַקְשָׁה אֹתוֹ, וּעַל בֵן מְשֶׁה לֹא הָווִיע לֹו
הַבָּר שֶׁל שֵׁם אַחֲר, אֶלָא הַשֵּׁם שֶׁל ה'
לְבָדוֹ, וּפְרָשָׁה.

פְּתַח וְאָמֵר, (תהלים קי) **מֵי כִּי אֱלֹהִינוּ**
הַמְּנֻגְבִּיחִי לְשַׁבַת וְנוֹגָן. **מֵי כִּי אֱלֹהִינוּ**
הַמְּנֻגְבִּיחִי לְשַׁבַת – **שְׁהַתְעַלָה מַעַל בְּסָא**
כְבָזָדוֹ, וּעַל בְּסָא כְבָזָדוֹ לְמַעַלָה וְלֹא חַתְגָּלָה
לְמַטָּה. **בְּשַׁעַה שְׁאַין גַּמְצָאִים צִדִיקִים** הַם

דְבַתִּיב, (משליו^ו) **וַצְדִיק יִסּוֹד עֲזָלָם.**

וַעַל דָא קָדְשָׁא בֶּרֶיךְ הוּא לֹא גָלֵי שְׁמִיה
קָדְשָׁא, בָר לִישְׂרָאֵל בְּלַחְזֹדּוֹי, דָאִינּוֹן חַוְלָק
עֲדֵבִיה וַאֲחַפְנָתִיה. וַעֲלֵמָא פָלִיג לִיה קָדְשָׁא בֶּרֶיךְ
הָוּא לְמִמְפָן תְּרִיסִין, וְהָא אַתְמָר. **דְבַתִּיב,** (דברים לב)
בְּהַנְּחָלָל עַלְיוֹן גּוֹיִם וְגּוֹי. **וַבְתִיב,** בַי חַלְק יְיַ עַמוֹ
יַעֲקֹב חַבֵּל נְחַלָתוֹ.

רַבִּי חִיא וּ**רַבִּי יוֹסֵי** הָוּ אַזְלִי בָּאַרְחָא. אָמַר **רַבִּי**
יוֹסֵי לִ**רַבִּי חִיא**, תְּנוֹהֵנָא עַל הָאֵי דְקָאָמַר
שְׁלָמָה, כָל מַלְוִי (טילין) סְתִימִין וְלֹא אַתְיִידָעָן, דָהָא
קְהַלָת סְתִימִין (טילין) סְתִימִין.

פָתָח וְאָמַר, (קהלת^א) כָל הַדְבָרִים יִגְעִים לֹא יִכְלֶל אִישׁ
לְדִבֶר לֹא תְשַׁבֵּע עַזְן לְרֹאֹת וְלֹא תִמְלַא אַזְן
מִשְׁמֹעַ. כָל הַדְבָרִים יִגְעִים, וּבַי כָל הַדְבָרִים יִגְעִים

לשון הקודש

חַבֵּל נְחַלָתוֹ.

הַיְסָוד וְהַקְיָם שֶׁל הָעוֹלָם, שְׁכַתּוֹב (משליו^ו)
וַצְדִיק יִסּוֹד עֲזָלָם.

רַבִּי חִיא וּ**רַבִּי יוֹסֵי** הָיוּ הַוּלְכִים בְּדָרְךְ
אָמַר **רַבִּי יוֹסֵי** לִ**רַבִּי חִיא**, תְּמַהְנֵי עַל זֶה
שֶׁאָמַר שְׁלָמָה, כָל הַדְבָרִים וְהַפְלִיטִים
סְתִומִים וְלֹא נֹדִיעִים, שְׁהָרִי קְהַלָת סְתִומִים
(הַפְלִיטִים) הַסְּתִומִים.

פָתָח וְאָמַר, (קהלת^א) כָל הַדְבָרִים יִגְעִים
לֹא יִכְלֶל אִישׁ לְדִבֶר לֹא תְשַׁבֵּע עַזְן

וְעַל בָן הַקָּדוֹשׁ בָרוּךְ הוּא לֹא גָלֵה אַת
שֶׁמוֹ הַקָּדוֹשׁ, רַק לִישְׂרָאֵל לְבָרְךָ, שָׁהַם
חַלְק גּוֹרְלוֹ וְנְחַלָתוֹ, וְאֵת הָעוֹלָם חַלְק
הַקָּדוֹשׁ בָרוּךְ הוּא לְמִמְנִים מִגְנִים, וְהַנְּהָרָה
נְתָבָאָה, שְׁכַתּוֹב (ברורים לפ) בְּהַנְּחָלָל עַלְיוֹן
גּוֹיִם וְגּוֹי, וְכַתּוֹב בַי חַלְק הֵי עַמוֹ יַעֲקֹב